

Nagyböjt 4. vasárnapja

Ef 2,4-10

„Krisztussal életre keltett minket”

⁴De a végtelenül irgalmas Isten azzal mutatta meg nagy szeretetét irántunk, ⁵hogy Krisztussal életre keltett minket, bűneinkben halottakat is – így kegyelemből kaptátok a megváltást; ⁶feltámasztott minket, és Krisztus Jézusban a mennyekiek közé helyezett minket, ⁷hogy az eljövendő korokban Jézus Krisztusban kinyilvánítsa kegyelmének túlaradó bőségét, hozzánk való jóságából. ⁸Kegyelemből részesültetek a megváltásban, a hit által, ez tehát nem a magatok érdeme, hanem Isten ajándéka. ⁹Nem tetteiteknek köszönhetitek, hogy senki se dicsekedhessék. ¹⁰Az ő alkotása vagyunk: Krisztus Jézusban jótettekre teremtett minket; ezeket az Isten előre elrendelte, hogy bennük éljünk.

A morális újjászületésnek Krisztus a kezdeményezője. A hívő embernek ugyanis nemcsak a világlátása, hanem az erkölcsi szemléletmódja és önmagára vonatkoztatott követelményrendszerek számonkérése is megváltozik. Ezt a folyamatot az efezusi levél szerzője újjászületésnek nevezi. A hasonló korban működő kumráni közösség egyszerűen szembeállította a maga exkluzív vallásosságát a zsidó vallásosság más formáival (IQS 5,1–2). Itt azonban nem a fény és a sötétség szembeállításáról van szó, hanem a morálisan halott ember újjászületéséről, erkölcsi megvilágosodásáról. Ezt a folyamatot új teremtésnek nevezi, amely az első teremtésnek is az eredeti célja volt. Jótettekre teremtette a világ kezdetén Isten az embert, de a bűnbeesés által ezt az állapotot elvesztette. Az ember képtelen lenne ebből az állapotból kilépni, de Krisztus megváltásának ez a teremtő hatása átsegíti ezen a nehézségen.

Itt a világosság fiai, akik képesek a helyes etikai magatartást megvalósítani, a sötétség fiai pedig azok, akik képtelenek erre. Az efezusi levél szerzője a keresztény közösséget morálisan azonos értékeket képviselő közösségnek fogja fel. Vagyis eltérően a tesszalonikai levéltől, amelyben a korai végítéletre váró közösség szerepel, most az író előtt egy szabályozott közösség elveit vázolja fel. A levél írója szerint olyan embereknek a csoportja a keresztény egyház, amely felkészült arra, hogy közösségi tanúságtétele által megjavítja környezete pogány társadalmát, és ezzel szolgálja az emberiség fejlődését.

A tisztátalanság, kapzsiság és bálványimádás vette körül ezeket a keresztény közösségeket. Tagjai szilárdan hitték, hogy ez az életforma

nem vezet sehova. Ők elkerülték ezt a magatartást, magukat egy jobb világ képviselőinek tartották, a fejlődés mozgatójának, a társadalom erkölcsi megtisztítását pedig a fejlődés feltételének. Ebben a sztoikus erkölcsprédikátorokkal azonos véleményen vannak.

Úgy tűnik, a társadalom megváltoztatta a fejlődés koncepció tartalmát. Mivel manapság a fejlődés alatt sokan csak az ipari termelés fokozását értik, a kultúra és a vallás háttérbe szorul. Európai kultúránk gyengesége, hogy éppen a kultúra őrzésére és művelésére, és az erényes emberi személy kiművelésére áldoz kevés figyelmet. A legfőbb érték a szabadság, és annak minden korlátja fejlődésellenesnek, veszélyesnek minősül. Még az emberi személy etikai korlátozása is csak büntetőjogi kérdésnek számít és nem morális szükségszerűségnek. A meggyőződéses, és szilárd erkölcsű, nem korrumpálható emberek nem igazán képviselnek értéket a társadalomban, még akkor sem, ha egyesek néha magasztalják ezt a magatartást. A kívülről irányítható személyiség megalkotása az igazi cél, aki képes arra, hogy a cél érdekében minden erkölcsi korláton áthágjon, esetleg sajátos morálfilozófiával igazolja álláspontját. Ez a társadalmi érvényesülés szabálya, de nem a társadalmi előrehaladás útja. A mai ember vallási megtérését is követnie kell a morális megtérésnek. Ez elsősorban nem azt jelenti, hogy automatikusan morális prédikátorrá válik. Inkább azt jelenti, hogy belső meggyőződésből bizonyos dolgokat nem tesz meg, képes érdekei önkorlátozására, és abban, hisz, hogy jobb társadalmat, csak erkölcsileg jobb és szolidárisabb emberek képesek megalkotni. Ebben minden tett és minden személy etikus viselkedése számít. Különböző korszakok következnek az emberiség történetében.